

Reach-searching: kehon liikkeiden vuoropuhelu organisaatioiden vuorovaikutussuhteita tutkittaessa

Pauliina Jääskeläinen

Viittausohje:

Jääskeläinen, P. (2024). Reach-searching: kehon liikkeiden vuoropuhelu organisaatioiden vuorovaikutussuhteita tutkittaessa. *Prologi – Viestinnän ja vuorovaikutuksen tieteellinen aikakauslehti*, 20(2), tulossa. <https://doi.org/10.33352/prlg.145142>

To cite this article:

Jääskeläinen, P. (2024). Reach-searching: kehon liikkeiden vuoropuhelu organisaatioiden vuorovaikutussuhteita tutkittaessa [The reversibility of body movements in reach-searching organisational relations]. *Prologi – Journal of Communication and Social Interaction*, 20(2), forthcoming. <https://doi.org/10.33352/prlg.145142>

Prologi

– Viestinnän ja vuorovaikutuksen
tieteellinen aikakauslehti

journal.fi/prologi/

ruotsiksi: Prologi – Tidskrift för Kommunikation och Social Interaktion
englanniksi: Prologi – Journal of Communication and Social Interaction

Julkaisija: Prologos ry.

Avoin julkaisu / Open Access
ISSN 2342-3684 / verkko

Lectio Praecursoria

Prologi, 20(2)

tulossa

<https://doi.org/10.33352/prlg.145142>

Reach-searching: kehon liikkeiden vuoropuhelu organisaatioiden vuorovaikutussuhteita tutkittaessa

Pauliina Jääskeläinen

D.Soc.Sc., Tutkijatohtori

Lapin yliopisto

pauliina.jaaskelainen@ulapland.fi

ASIASANAT: kehollisuus, liikkeet, Merleau-Ponty, organisaatiotutkimus, tutkimusmetodologia, vuoropuhelu

Lectio praecursoria johtamisen oppiaineen väitöskirjaksi tarkoitettun *The Reversibility of Body Movements in Reach-searching Organisational Relations* tarkastustilaisuudessa Lapin yliopistolla 1.12.2023. Vastaväittäjänä toimi professori **Mar Pérezts** (Emlyon Business School, Ranska) ja kustoksena professori **Susan Meriläinen**.

Väitöskirja on luettavissa verkossa osoitteessa <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-396-9>

Reaching out

Moving-searching the common ground,
where the sense of touch
melts
the fears.

A place

where the vibrating insecurities
are allowed to emerge

A space for child-like wondering.

In this double-sensation of moving,
your movements merge with mine,
my movements with yours.

The connections move us and we move them,
in this becoming of a plural unity.

Responses through movements,

relating
also before the analysis.

Drawing,

writing the connections
reaching in to the experienced.

Craving closeness.

Seeking the edges of the choosing.

Where does the change get its impulse?

Movement and thought, thought and movement, thoughts,
movements,
movement and emotion, emotion and movement, movements of
emotions,

chasing each other

in resonance with you:

movements of reach-searching.

Merleau-Pontyn käänteisyyden käsite organisaatioiden vuorovaikutussuhteita tutkittaessa

Ohjatessani osana väitöskirjatyötäni erimittaisia kehollisia työhyvinvointiprosesseja kolmessa sosiaali- ja terveysalan organisaatiossa (Taulukko 1) ja hyödyntäessäni niissä tanssi-liiketerapian menetelmiä, havaitsin, kuinka monimutkainen ilmiö ihmisten välinen vuorovaikutus onkaan. Analysoidessani tutkimusaineistoa—yksilö- ja ryhmäohjauksista keräämiäni muistiinpanoja ja työntekijöiden sekä johtajien haastatteluita—huomasin pian, että olemassaolevat tutkimusmenetelmät tuntuivat köyhdyttävän, tyypistävän ja tekevän suorastaan väkivaltaa sille moniaistiselle, monikanavaiselle ja vivahteikaalle kehojen väliselle vuorovaikutukselle, jota koimme yhdessä tutkimukseen osallistuvien kanssa (Jääskeläinen & Helin, 2021). Tämän vuoksi työstäni tuli sen varhaisista vaiheista lähtien tutkimusta kehollisista tutkimusmenetelmistä ja -tutkimuskirjoittamisesta organisaatiotutkimuksen alalla.

Keskityin pohtimaan erityisesti sitä, millä tavoin ihmisten välisen vuorovaikutuksen ontologinen ymmärrys näkyy tutkimusmenetelmien taustalla (ks. Calás & Smircich, 2023; Rauhala, 1982). Totesin, että ihmisten toimintaa tarkastellaan valtavirtaorganisaatiotutkimuksessa usein neoliberaalin ihmiskäsityksen läpi, minkä vuoksi kykymme kontrolloida, ajatella, hallita ja järjestää korostuvat myös tutkimusmenetelmien valinnassa (Calás & Smircich, 2023), vaikka ihmisenä oleminen organisaatioiden vuorovaikutussuhteissa on paljon muutaakin, ja usein monella tapaa sotkuista (Pullen & Rhodes, 2008). Yksi tapa ottaa huomioon ihmisenä olemisen kompleksisuus organisaatioiden vuorovaikutussuhteissa on kehollisuuden tutkimus, johon keskityin väitöskirjassani.

Tästä lähtökohdasta pyrin ymmärtämään ihmisten välisyyttä kokonaisvaltaisesti, toisiinsakietoutumisen ruumiinfenomenologisen ontologian (Merleau-Ponty, 2012) sekä kehon liikkeisiin pohjautuvien tutkimusmenetelmien kautta. Maailman lihan käänteisyys (Merleau-Ponty, 1968) käsitteenä auttaa esimerkiksi ymmärtämään, että organisaatioiden rakenteet ovat nekin syntyneet ihmiskehojen vuoropuhelun kautta, koska ne ovat osa yhteismuotoutuvaa ”kudosta”, jonka osia me ihmisinä liikkeenomme olemme. Näin ollen rakenteet eivät ole ilmassa leijuvia abstrakteja ja muuttumattomia osia työtämme tai kehojemme ulkopuolisia, kaukaisia ja vaikeasti käsiteltäviä asioita, vaan ihmisten keksintöä ja kehojen välityksellä toteutettuja.

Tutkimuskysymyksekseni muotoutuikin:

Mitä kehon liikkeiden käänteisyyden ottaminen tutkimuksen tekemisen lähtökohdaksi tarkoittaa tutkimuksen tekemisen käytäntöjen näkökulmasta, jos sen ajatellaan läpäisevän kaikki organisaatiotutkimuksen tekemisen vaiheet?

Tähän kysymykseen minua auttoi vastaamaan filosofisesta, käsitteellisestä ja teoreettisesta näkökulmasta Maurice Merleau-Pontyn (1968; 2012) ruumiinfenomenologia, joka auttoi minua löytämään sanoja sille, mitä organisaatioissa käyttämäni tanssi-liiketerapian menetelmät kokemuksellisella tasolla ilmensivät.

Yhdessä Merleau-Pontyn (1968) käänteisyyden käsitteen kanssa ryhdyin kehittämään kehon liikkeiden vuorovaikutukseen perustuvaa kehollista tutkimusmetodologiaa. Ajattelin, että se voisi auttaa ymmärtämään organisaatioiden vuorovaikutussuhteita yhteisenä liikkeenä.

Yksinkertaistettuna käänteisyyden käsite pyrkii purkamaan meihin syvälle juurtunutta,

Taulukko 1. Keholliset työhyvinvointiohjausprosessit

	Ajanjakso	Tapaamiskertojen määrä	Osallistujien määrä
Organisaatio 1			
Ryhmä A	Huhtikuu 2018–Joulukuu 2018	21 x 120 min	21
Ryhmä B	Elokuu 2018–Joulukuu 2018	13 x 120 min	16
Johtaja 1	Toukokuu 2018–Lokakuu 2020	24 x 60 min	1
Organisaatio 2			
Ryhmä	Syyskuu 2018– Helmikuu 2019	6 x 120 min	22/6*
Johtaja 2	Syyskuu 2018– Joulukuu 2018	4 x 60 min	1
Organisaatio 3			
Ryhmä	Helmikuu 2018– Joulukuu 2020	27 x 90 min	6/3**
Johtaja 3	Huhtikuu 2019–Kesäkuu 2019	5 x 60 min	1

*22 osallistujaa kokeilukerralla, kuusi heistä osallistui varsinaiseen ohjausprosessiin.

**Kolmen henkilön työyhteisö: kaksi heistä osallistui koko prosessiin, kolmas henkilö vaihtui kaksi kertaa.

dualistista taipumusta erotella asioiden olevan joko-tai. Tämä näkyy tutkimuksen tekemisen käytännöissä pyrkimyksinä etäännyttää tutkija tutkimuskohteestaan sekä ihmiskäsityksenä, joka pyrkii erottelemaan muun muassa kehon ja mielen, yksilön ja yhteisön tai organisaatio-rakenteet ihmisten toiminnasta. Käänteisyyden kautta ymmärrettynä asiat ovat sen sijaan sekä-että: keho ja mieli samoin kuin yksilö ja yhteisö ovat liitoksissa toisiinsa kuin kolikon kaksi puolta (Merleau-Ponty, 2012). Hahmotin tutkimuksessani kehollisuuden käänteisyyttä kolmen pääluottavuuden kautta:

1) Kehon liikkeisiin sovellettaessa se tarkoittaa sitä, että kinesteettiset, eli muille näkyvät liik-

keemme, eleemme ja ilmeemme ovat kiinteässä yhteydessä koettuihin tunteisiin, ajatuksiin ja aistimuksiin ja päinvastoin (Merleau-Ponty, 2012; Sheets-Johnstone, 2015). Ymmärrän siten myös tunteet, ajatukset ja aistimuksen kehossa tapahtuvina liikkeinä.

2) Yhteisöistä ja niissä tapahtuvan vuorovaikutuksen näkökulmasta käänteisyys tarkoittaa sitä, että mikään ihmiskehon liike ei tapahdu eristyksissä, vaan on aina suhteessa johonkin, muokaten ja tullen muokatuksi näissä kehojen vuoropuheluissa. Kun vuorovaikutuksessa toinen muuttaa tanssiaskeleitaan, on toisenkin niitä muutettava, mikäli yhteistä tanssia halutaan jatkaa. Tarkemmin sanottuna organisaatioissa

tapahtuvaa vuorovaikutusta voidaan kuvata yhteisen liikkeen hakemisena erilaisten suuntien, tempojen ja kehojen välillä. Olennaista tässä ymmärryksessä on se, että vuorovaikutuksen liike on yhtäaikaista, sekä osin ajattelumme ja kontrolloimme ulottumattomissa. Se on välitöntä, intuitiivista kehojen välistä vuoropuhelua, jota voimme jälkikäteen pyrkiä analysoimaan ja sitä kautta ymmärtämään toimintamme syitä.

3) Tietämiseen ja havaitsemiseen käänteisyyden käsitys tuo ymmärryksen, jonka mukaan kaikkea havainnointia ja tietämistä seuraa niiden ”ontto puoli” (engl. *hollowness of flesh*; Merleau-Ponty, 1968), eli se, mitä emme näe, aisti tai tiedä. Vuorovaikutussuhteiden tutkimisen näkökulmasta tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että vaikka pystymme havainnoimaan ja osin tulkitsemaankin muiden tunteita ja arvailemaan heidän ajatuksiaan, toinen ei ole meille läpinäkyvä, emmekä pysty tulkitsemaan toisen liikkeitä koskaan varmuudella. Tämän vuoksi tietäminen on aina antautumista vuorovaikutukseen, keskusteluun ja yhteiseen tulkintaan tilanteesta.

Kinsteettisten, tunteiden, tuntemusten ja ajatusten liikkeiden tarkastelu voi auttaa ymmärtämään paremmin sitä, millaisiin ajatusrakennelmiin, tiedontuotannon tapoihin ja akateemisen maailman arvostuksiin olemme sidoksissa. Mikäli hyväksymme ajatuksen käänteisyydestä kehon ja mielen yhteenkietoutumana, yksilön ja yhteisön toisiaan tuottavana verkostona sekä jokaisen näkökulman sokeiden pisteiden olemassaolona, on olennaista miettiä, miten tämä ontologinen perusta voisi olla lähtökohtana myös tutkimusmenetelmällisellä tasolla.

Kehosituaation käsite tutkijan position ymmärtämisessä

Jokaisella on lähtökohtaisesti tilannesidonnia, historiallisesti sekä kulttuurisesti kehittyneitä tottumuksia liittyä vuorovaikutukseen (Jääskeläinen, 2023a). Tätä yksilöllistä maailmassa olemisen nollapistettä (ks. Heinämaa, 2018) käsiteellistin termillä *kehosituaatio*, jossa Merleau-Pontyn (1968; 2012) ruumiinfenomenologia yhdistyy tanssi-liiketerapian ymmärrykseen jokaisen yksilöllisestä, totunnaisesta sekä kehon muodon, mallin ja muun rakenteen mahdollistamista tavoista liikkua. Jokaisen yksilöllisten, kehollistuneiden lähtökohtien tunnistaminen esimerkiksi Labanin (2011) liikeanalyysin kautta auttaa hahmottamaan ja hyväksymään erilaisuutta ilman tarvetta yleistämiseen tai erilaisiin identiteettiryhmiin loke-roimiseen.

Jokainen vuorovaikutustilanne on aina erilainen, sillä se on ajallisesti ja paikallisesti uusi sekä riippuvainen myös muiden vuorovaikutuksessa olevien kehosituaatioista. Kohtaamisemme muiden kanssa muokkaavat edelleen kehosituaatioitamme, eli vuorovaikutukseen liittymisemme historiaa ja tilanteisuutta, minä vuoksi vastavuoroinen liikkeemme muovaa yhteisyytemme laatuja ja tuntua. Voimme huomata tämän esimerkiksi siitä, kuinka erilaisia olemme eri ihmisten seurassa tai kuinka erilainen samankin työyhteisön ilmapiiri voi olla päivästä riippuen.

Halusin tuoda tutkimuksessani vahvasti esille myös sen, että tietäminen ja tieto eivät myöskään ole tutkijan kehon ulkopuolella olevia asioita. Tietoa luodaan aina jostain kehosituaatiosta käsin ja tuon kehon alati kehkeytyvästä suhteesta ympäröivään maailmaan. Tieto ei leiju jossain tuolla ilmassa välillämme kehojemme ulkopuolella, vaan rakentuu aistivien ja ilmai-

sevien kehojen vuoropuhelun kautta (Jääskeläinen, 2023a).

Kehon liikkeiden käänteisyys tutkimusmetodologisena lähtökohtana

Aloin pohtia tutkimuksessani, mitä kehon liikkeiden käänteisyyden ontologia voisi tarkoittaa tutkimuksen tekemisen käytännöissä. Työhyvinvointiohjauksessa käyttämäni tanssi-liiketerapian menetelmät (Jääskeläinen, 2017; Jääskeläinen, Pietiläinen & Meriläinen, 2019), jotka perustuvat holistiseen ihmiskäsitykseen sekä liikkeiden vastavuoroisuuteen olivat jatkuvassa vuoropuhelussa ruumiinfenomenologisten pohdintojeni kanssa ja ilmentääkseni tätä kautta syntynyttä ymmärrystä vuorovaikutussuhteista, halusin oppia myös ilmaisemaan tie-teellisessä kirjoittamisessa liikkeiden yhteyttä ja yhteismuokkautuvuutta.

Koska kielen maskuliinisuutta kritisoiva, feminiiniseen kirjoittamiseen (ransk. *écriture féminine*, ks. Cixous ym., 1976) perustuva kehollisen kirjoittamisen traditio (ks. Pullen, 2018) on organisaatiotutkimuksen kentällä vielä verrattain uutta ja marginaalista, tutkimuskirjoittamispyrkimyksiäni ohjasi sen alkuvaiheista alkaen kokeileva, heittäytyvä ja etsivä asenne. Kokeiluideni tarkoituksena oli päästä akateemisen toisinkirjoittamisen (Pullen, Helin & Harding, 2020) kautta lähemmäksi ohjauksissani koettua vuorovaikutuksen yhteistä liikettä. Se tarkoitti käytännössä sitä, että etäännyttämisen ja tutkijan position irrallisena näkemisen sijaan aloin etsiä tapoja kuvailla sitä, millä tavoin olin kietoutunut yhteen tutkimusaiheeni ja tutkimusympäristöni kanssa, oman tutkijan kehosituaationi merkitysten tarkastelua suhteessa tutkimukseen sekä sitä, kuinka yhteinen liikkeemme muovautui ohjausprosesseissa tut-

kimukseen osallistuvien kanssa (Jääskeläinen 2023a; Jääskeläinen & Helin, 2021).

Pohtiessani tätä kehollista yhteenkietoutumista kirjoittamisen näkökulmasta tulin siihen tulokseen, että kehollinen tutkimuskirjoittaminen tarkoittaa pyrkimystä päästä lähelle kokemusta sellaisena kuin se on koettu. Tässä minua auttoivat ajatukset tutkijan kehon kirjoittamisesta tekstiin (Cixous ym., 1976), erilaiset taide- ja taideterapeuttiset ilmaisumuodot sekä fenomenologisen ajattelun soveltaminen kirjoittamisen käytäntöihin (van Manen, 2016). Tuomalla tekstissä esiin omaa kehosituaatiotani sekä kuvailemalla liikkeideni yhteyksiä muiden liikkeisiin, yritin kurkotella lähemmäs lukijoita ja sitä kautta herättää heissä samaistumisen kokemuksia, mikä voi auttaa ymmärtämään kokonaisvaltaisemmin ja henkilökohtaisemmin, mistä tekstin sanomassa on kyse.

Tämä etsivä ja olemassa olevia tutkimusmenetelmiä kyseenalaistava asenne oli läsnä myös kahdessa yhteistyössä kirjoitetuissa väitöskirjani osatutkimuksessa (Jääskeläinen & Helin, 2021; Jääskeläinen, Laine, Meriläinen & Vola, 2023), joissa toimme esiin yhteisten kirjoitusprosessien reflektointia osana tutkimusmenetelmien kuvailua. Tämä auttoi meitä huomaamaan, kuinka myös käsittelemämme aiheet muokkasivat ajatteluamme, yhteistä kirjoitusprosessia ja meitä yksilöinä.

Tutkimuskirjoittaminen tutkijan kehon liikkeiden kautta

Ensimmäisessä artikkelissa kokeilimme, mitä kehollinen kirjoittaminen ja aineiston analyysi voisi tarkoittaa (Jääskeläinen & Helin, 2021). Sovelsin tässä julkaisussa hyväksymis- ja omistautumisterapiaan pohjautuvaa menetelmää hahmottaessamme laajaa tutkimusaineistoa ja

kuvasimme, kuinka jotkin tutkijan positioon liittyvät asiat vaikuttivat aineiston käsittelyyn ja analyysiin. Kehon liikkeiden käänteisyys näkyi analysointitavassani sekä siinä, kuinka toteutimme ja refleктоimme yhteistä kirjoitusprosessiamme.

Toisessa artikkelissa pohdimme rajankäymisen (engl. bordering) tematiikkaa kehollisuuden näkökulmasta (Jääskeläinen ym., 2023). Tässä julkaisussa toimme esiin, kuinka kehojemme liikkeet ilmaisevat yhteiskunnan normeja ja rakenteita sekä kuinka kehomme voivat rikkoa tai ylläpitää noita rakenteita. Käänteisyyden pohdinta ulottui myös tapaamme ymmärtää tutkimuksen tekemisen prosessia osana alati kehkeytyvää ja liikkuvaa ”maailman lihaa”.

Kolmannessa artikkelissa pohdimme käsitteelliselä tasolla, mitä kehollisuuden huomioiva johtaminen voi tarkoittaa (Payne & Jääskeläinen, 2023). Käytimme esimerkkeinä kehollista, tanssi-liiketerapiaan pohjautuvista johtamisvalmennuksista keräämiämme kokemuksia ja hyödynsin tässä julkaisussa runomuotoista kirjoittamisen tapaa oman esimerkkini kohdalla tuodakseni koettua lähemmäksi lukijaa (vrt. Chadwick, 2017). Tässä osajulkaisussa kerroimme myös tarkemmin tanssi-liiketerapiaan pohjautuvan valmennuksen erityispiirteistä ja mahdollisuuksista.

Viimeisessä artikkelissa (Jääskeläinen, 2023a) kokeilin, mitä kehollinen kirjoittaminen voisi tarkoittaa tutkijan kehon liikkeinä, jotka ovat aina sidoksissa ympäröiviin elementtien, kuten kollegoihin, tutkimustrendeihin, ohjaussuhteisiin, tutkimusaiheeseen, saatavilla olevan kirjallisuuteen ja kaikkiiin muihin tutkijan ulottuvilla oleviin materiaaliisiin ja ei-materiaaliisiin elementteihin.

Pyrin kirjoittamaan tutkijan liikkeideni kautta näkyväksi sitä, kuinka liikemahdollisuudet tahtauvat aina tutkijan yksilöllisestä liiketilasta eli kinesfääristä käsin. Tästä oman kokemuksensa nollapisteestä käsin hän kurkottelee kohti uusia oivalluksia, tutkimuksen tekemisen tapoja ja innovatiivista asioiden yhdistelemistä.

Aloin kutsua tätä jatkuvasti vuorovaikutussuhteissa kehkeytyvää, kehon liikkeisiin pohjautuvaa tapaa tutkia *reach-searching*-metodologiaksi (Jääskeläinen, 2023a), joka kuvaa tutkijan kurkottelevia ja etsiviä liikkeitä hänen kehosituaatiostaan käsin. Korvasin työssäni tällä käsitteellä perinteisen englannin kielen sanan *research*, jonka etuliite (engl. *re-search*) kuvaa jonkin asian uudelleen etsimistä tai jonkin olemassa olevan löytämistä, mikä itselleni kielii maailmanymmärryksestä, jossa tutkimuskohde on jotain tutkijan ulkopuolista, jo olemassa olevaa.

Reach-searching -käsite puolestaan ymmärtää tutkimuksen tekemisen ennen kaikkea tutkimusaiheen, tutkimukseen osallistuvien, tutkimusympäristön ja tutkijan vastavuoroisena liikkeenä (Jääskeläinen, 2023a). Koska jokaisen tutkijan kehosituaatio on erilainen, myös jokainen tutkimusasetelma on erilainen ja ainutlaatuinen. Tällainen ajattelutapa on vastakohtainen sellaisille tutkimuspyrkimyksille, joiden mukaan tutkimuksen tekeminen ja sen tulokset voisivat olla riippumattomia sen toteuttajasta tai toteuttamistavoista.

Käytännön tutkimuksen tekemisessä *reach-searching* -metodologia tarkoittaa ”maailman lihan käänteisyyden” ontologian huomioon ottamista kaikissa tutkimuksen tekemisen vaiheissa. Se tarkoittaa aineistonkeruuvaiheessa niin tutkijan kuin tutkimukseen osallistuvien kehollista reflektointia eli aistimusten, tunteiden, ajatusten ja kinesteettisten liikkeiden

tunnistamista sekä niiden merkitysten yhteistä pohdintaa työyhteisön vuorovaikutussuhteiden ja johtamistoiminnan näkökulmista.

Keholliset menetelmät, kuten tanssi-liiketerapia, antavat mahdollisuuden tulla tietoiseksi näistä liikkeistä erityisellä tavalla (Jääskeläinen ym., 2019). Myös tutkimushaastatteluisa korostuu vastavuoroisen liikkeen ajatus eli yhteistä ymmärrystä kokemuksista sanallistetaan pyrkien ottamaan huomioon haastattelu-tilanteissa syntyvät keholliset tuntemukset niin haastattelijan kuin haastateltavan roolissa. Analyysin ja kirjoittamisen aikana tutkija pyrkii tiedostamaan omat reaktionsa, tunteensa ja ajattelutapansa, mikä muistuttaa fenomenologista *épochea*. Ymmärrän tämän prosessina, jossa tutkija tarkastelee omia ennako-oletuksiaan ja opittuja ajattelumallejaan ikään kuin askeleen etäisyydeltä (Jääskeläinen, 2023a). Kehon liikkeiden reflektointi auttaa hahmottamaan näitä totunnaisia maailmassaolemisen tapoja eli tutkijan kehosituaatiota ja sen merkityksiä suhteessa tutkittavaan ilmiöön. Kehollisen kirjoittamisen määrittelin tutkimuksessani pyrkimykseksi päästä lähelle tutkimuksessa syntynyttä jaettava kokemusta eli yhteisyyden liikettä niin, että kirjoittamistyöni avulla myös lukija pääsisi lähestymään tutkimusilmiötä omaan kokemusmaailmaansa peilaten (Jääskeläinen, 2023b). Käänteisyyden onton puolen huomiointi tarkoittaa puolestaan sen ymmärtämistä, että tieto on aina sidottu sitä tuottavaan näkökulmaan eli tutkijan kehosituaatiosta käsin katsottuna aina jotain jää ilmiöstä tietämisen kääntöpuolelle (Merleau-Ponty, 1968).

Johtopäätökset

Kehon liikkeiden vuorovaikutus on tutkimukseni perusteella paikka, jossa voimme tulla tietoisemmiksi opituista tavoistamme olla suh-

teessa muihin sekä toimintatapojemme taustalla olevista ajatus- ja tunnetottumuksista. Näitä tapoja voidaan tarkastella esimerkiksi sisäistettyjen normien tai kulttuuristen käytäntöjen näkökulmista. Voimme myös tulla tietoiseksi esimerkiksi siitä, millaisiin haitallisiin toimintamalleihin olemme kasvaneet ja millaisia valtarakenteita olemme sisäistäneet.

Kun tulemme kehollisella, kokemuksellisella tasolla tietoisemmaksi toimintaamme ohjaavista rakenteista, avautuu myös muutoksen mahdollisuus, mahdollisuus valita toisin. Voimme kyseenalaistaa olemassa olevia organisaatorakenteita, arvoasetelmia ja muita vallalla olevia käsityksiä hyvin henkilökohtaisella, kokemuksellisella tasolla. Uusien suuntien ja liikelaatujen valitseminen voi tällä tavalla konkretisoitua tuoda lisää ymmärrystä sellaisiin työyhteisöiden ilmiöihin kuten työhyvinvointiin, johtamisen vuorovaikutussuhteisiin ja yleisesti työyhteisöissä tapahtuvaan vuorovaikutukseen sekä laajemminkin yhteiskuntaan.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli ennen kaikkea luoda lisää ymmärrystä siihen, kuinka se, kuinka määrittelemme tutkimuskohteemme, sekä se, kuinka tutkijakehoina olemme vuorovaikutuksessa tutkittavan ilmiön kanssa vaikuttavat siihen, millaista tietoa aiheesta saadaan. Esitän tutkimukseeni nojaten, että tutkimusmenetelmien tulisi vastata niiden taustalla olevia maailmanymmärryksiä ja ihmiskäsityksiä niin, että edes me tutkijoina emme enää pitäisi itseämme irrallisina, ulkopuolisina ja etäisinä tarkastelijoina suhteessa tutkimaamme ilmiöön vaan ymmärtäisimme paremmin sitä, millä tavoin olemme kietoutuneet maailman kudokseen kurkottelevine tutkimusliikkeenme.

Tutkimuksen tuloksena syntynyt reach-searching-metodologia (Jääskeläinen, 2023b) syven-

tää kehollisuuden ymmärrystä organisaatioissa kehon liikkeiden käänteisyyteen perustuvana tutkimusmetodologiana. Se auttaa hahmottamaan vuorovaikutussuhteita työyhteisöissä kehon liikkeiden yhteenkietoutumina niin, että myös tutkijan keho on osa noiden vuorovaikutussuhteiden yhteistä liikettä. Tutkimus tuottaa tietoa siitä, kuinka tanssi-liiketerapian menetelmien, erityisesti Labanin liikeanalyysin (Laban, 2011) kautta voidaan ymmärtää sekä tutkijan että tutkimukseen osallistuvien yksilöllisiä kehosituaatioita, jotka yhdessä luovat tutkimuksen lopputuloksen.

Tutkimukseni perusteella *kehotan* ottamaan paremmin huomioon ihmisen kehollisuuden ja kehon liikkeiden kompleksiset ulottuvuudet myös valittaessa tutkimus- ja tutkimuskirjoittamismenetelmiä organisaatioiden vuorovaikutussuhteiden tutkimiseen. Tähän liikkeiden käänteisyyden sekä tutkijan kurkottelevien, tavoittelevien ja etsivien liikkeiden parempi ymmärrys antavat *reach-searching* -metodologian kautta ainutlaatuisen näkökulman.

Lähteet

- Calás, M., & Smircich, L. (2023). Organization studies, feminisms and new materialisms: On thinking-saying-doing otherwise. Teoksessa M. Calás & L. Smircich (toim.), *A research agenda for organization studies, feminisms and new materialisms* (s. 1–33). Edward Elgar Publishing.
- Chadwick, R. (2017). Embodied methodologies: Challenges, reflections and strategies. *Qualitative Research*, 17(1), 54–74. <https://doi.org/10.1177/146879411665603>
- Cixous, H., Cohen, K., & Cohen, P. (1976). The laugh of the Medusa. *Signs*, 1(4), 875–893. <https://doi.org/3173239>
- Heinämaa, S. (2018). Embodiment and bodily becoming. Teoksessa D. Zahavi (toim.), *The Oxford handbook of the history of phenomenology* (s. 533–557). Oxford University Press.
- Jääskeläinen, P. (2023a). Research as reach-searching from the kinesphere. *Culture and Organization*, 29(6), 548–563. <https://doi.org/10.1080/14759551.2023.2224485>
- Jääskeläinen, P. (2023b). *The reversibility of body movements in reach-searching organisational relations*. [Väitöskirjatutkimus, Lapin yliopisto]. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-337-396-9>
- Jääskeläinen, P. (2017). *Työhyvinvointia tanssi-liiketerapeuttisin menetelmin*. [Pro gradu -tutkielma, Lapin yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:ula-201705231188>
- Jääskeläinen, P., & Helin, J. (2021). Writing embodied generosity. *Gender, Work & Organization*, 28(4), 1398–1412. <https://doi.org/10.1111/gwao.12650>
- Jääskeläinen, P., Laine, P.-M., Meriläinen, S., & Vola, J. (2023). Embodied bordering – Crossing over, protecting, and neighboring. Teoksessa M. Calás & L. Smircich (toim.), *A research agenda for organization studies, feminisms and new materialisms* (s. 177–193). Edward Elgar Publishing.
- Jääskeläinen, P., Pietiläinen, V., & Meriläinen, S. (2019). Kehollisuuden ja liikkeen hyödyntäminen työyhteisöjen kehittämisessä. Teoksessa V. Pietiläinen & A. Syväjärvi (toim.), *Kehollisuuden ja liikkeen hyödyntäminen työyhteisöjen kehittämisessä* (2. painos., s. 269–306). PS-Kustannus.
- Laban, R. (2011). *The mastery of movement* (4. painos., L. Ullman, toim.). Dance Books Ltd.
- Merleau-Ponty, M. (2012). *Phenomenology of perception* (D. A. Landes, käänn.). Routledge. (Alkuperäisteos julkaistu 1945)
- Merleau-Ponty, M. (1968). *The visible and the invisible* (C. Lefort, toim.; A. Lingis, käänn.). Northwestern University Press. (Alkuperäisteos julkaistu 1964)
- Payne, H., & Jääskeläinen, P. (2023). Embodied leadership: A perspective on reciprocal body movement. Teoksessa P. Woods, A. Roberts, M. Tian, & H. Youngs (toim.), *Elgar handbook of leadership in education* (pp. 60–73). Edward Elgar Publishing.
- Pullen, A. (2018). Writing as labioplasty. *Organization*, 25(1), 123–130. <https://doi.org/10.1177/1350508417735537>
- Pullen, A., & Rhodes, C. (2008). Dirty writing. *Culture and Organization*, 14(3), 241–259. <https://doi.org/10.1080/14759550802270684>

Pullen, A., Helin, J., & Harding, N. (2020). Introducing. Teoksessa A. Pullen, J. Helin, & N. Harding (toim.), *Writing differently* (Vol. 4, s. 1–13). Emerald Publishing.

Rauhala, L. (1982). *Ihmiskäsitys ihmistyössä*. Oy Gaudeamus AB.

Sheets-Johnstone, M. (2015). Embodiment on trial: A phenomenological investigation. *Continental Philosophy Review*, 48, 23–39. <https://doi.org/10.1007/s11007-014-9315-z>

van Manen, M. (2016). *Phenomenology of practice: Meaning-giving methods in phenomenological research and writing*. Routledge.

TITLE AND KEYWORDS IN ENGLISH:

The reversibility of body movements in reach-searching organisational relations

KEYWORDS: embodiment, intercourse, Merleau-Ponty, organisational research, research methodology